

REPUBLIC OF BULGARIA
NOVI PAZAR MUNICIPALITY
Mayor's phone: + 359 + 0537 / 2 3466
Fax: + 359 + 0537 / 2 40 10
Fax: +359+0537/95530
<http://novipazar.acstre.com>
E-mail: npazar@icon.bg
novipazar@novipazar.bg

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР
КМЕТ телефон: +359 + 0537 / 2 3466
Факс: + 359 + 0537 / 2 40 10
Факс: +359+0537/95530
Зам кмет :
телефон +359 + 0537 / 95523
+359 + 0537 / 95525

Община Нови пазар е сертифицирана по ISO 9001:2008

ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР 2018 -2023 год.

**Приета с Решение № 564 по Протокол № 47 от 28.09.2018 год. от редовно заседание
на Общински съвет Нови пазар**

СЪДЪРЖАНИЕ:

I. Въведение	стр.1
II. Общи положения	стр.1
III. Цели на програмата	стр.2
IV. Ситуационен анализ на туристическия потенциал.....	стр.2-26
1. Географско положение	стр.2
2. Транспортни връзки и туристическа достъпност ...	стр.3-4
2.1. Състояние, процеси и тенденции, свързани с техническата инфраструктура и урбанизацията	стр.4
3. Природно туристически ресурси	стр.5-8
3.1. Релеф	стр.5
3.2. Климат и климатични условия	стр.5
3.3. Флористично разнообразие	стр.6
3.4. Фаунистично разнообразие	стр.6
3.5. Водни ресурси.....	стр.6-7
3.6. Почвени ресурси и почвено плодородие	стр.7
3.7. Защитени територии	стр.7-8
4. Археологически обекти и културно-историческо наследство	стр.9-24
4.1. Архитектурни паметници на територията на Община Нови пазар.....	стр.9-13
4.2. Архитектурни забележителности	стр.13-17
4.3. Културно развитие	стр.7-19
4.4. Културна дейност	стр.19-21
4.5. Туристически дестинации	стр.21-24
5. Човешки ресурси.....	стр.24-25
6. Туристическа инфраструктура и услуги	стр.25
7. Информационно обслужване и реклама	стр.25-26
V. Приоритетни дейности на програмата	стр.26-27
VI. Конкретни насоки за осъществяване на поставените цели за изпълнение на програмата за развитие на туризма в Община Нови пазар.....	стр.27-34
1. Основни насоки.....	стр.27-29
2. Основни дейности.....	стр.29
2.1. Подобряване на инфраструктурата обслужваща туристическия сектор.....	стр.29
2.2. Насърчаване на инвестиции в сферата на туризма.....	стр.29
2.3. Развитие на алтернативни форми на туризъм.....	стр.30
3. Маркетинг.....	стр.30-31
4. Програма за реализация.....	стр.31-34
VII. Източници на финансиране.....	стр.35
VIII. Организация на изпълнението, контрол и оценка.....	стр.35-37
IX. Заключение.....	стр.3

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Туризмът през всяка следваща година от своето развитие ще се утвърждава като приоритетен и водещ отрасъл за икономиката на България, което изисква целенасочена стратегическа устойчивост при съвременните политически, икономически и социални фактори и на общинско ниво.

Община Нови пазар е част от Североизточния регион за планиране на Република България и попада във Варненски черноморски туристически район. Благоприятното географско положение и стратегическата разположеност изисква разработването и реализирането на програми и проекти за развитие на устойчив туризъм. Основната задача е задоволяване на интересите и повишаване на благосъстоянието на местното население при съхраняване на природните и социално-културни ресурси на територията за бъдещи поколения.

Настоящата Програма за развитие на туризма обхваща периода 2018-2023 год. Тя систематизира визията, целите, приоритетите, мерките и проектите по отношение на общинската територия.

II. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Програмата за развитие на туризма в Община Нови пазар (наричана по-надолу на кратко Програмата) е разработена съгласно нормативните изисквания на чл.11, ал.2 и чл.12, т.1 от Закона за туризма и е оперативен документ за реализация на основните приоритети и цели за развитие на общината.

Политиката на Община Нови пазар за развитието на туризма е на базата на Закона за туризма, в който са дефинирани мероприятията, които следва да се изпълняват в съответствие с Областната и Националната стратегия за развитие на туризма и тяхното функциониране.

Програмата включва осъществяването на дейностите в краткосрочен период за намаляване на проблемите, които повлияват отрицателно върху развитието на туризма в Община Нови пазар.

Програмата трябва да бъде реалистична: от една страна да бъде изпълнима като заложи цели, а от друга страна, да бъде осъществима като разполагаеми ресурси и потенциал на общината. За съжаление потенциалът на общината не е използван пълноценно до момента и туризмът остава един неразвит сектор в местната икономика. В същото време социално-икономическите данни сочат висока безработица и емиграция на населението, поради липса на условия за заетост и работни места.

III. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Програмата за развитие на туризма цели да посрещне нуждата от конкретизиране на проблемите и бариерите пред развитието на туризма в Община Нови пазар, както начините за справяне с тях. Тя се базира на икономическата ситуация на местно ниво и има за цел да бъдат използвани всички налични ресурси.

Основните цели на Програмата за развитие на туризма в Община Нови пазар са:

1. Утвърждаване привлекателността на Община Нови пазар и превръщането и в туристическа дестинация, чрез пълноценно и функционално използване на природните и антропогенни дадености на региона.

2. Повишаване привлекателността на общия туристически продукт на Община Нови пазар, чрез благоустрояване на инфраструктурата, обслужваща туризма, чрез развитие на туристически атракции, опазване и съхраняване на чистотата на околната среда на района, подобряване състоянието и експониране на културно-историческото наследство, както и чрез контрол на качеството на туристическите услуги.

Предлагането ще се допълни и разнообрази с възможностите за фестивален и събитийен туризъм, тренировъчни школи, селски-културен туризъм, уикенд почивки, ученически туризъм.

Тази цел ще бъде постигната единствено на база изграждане и поддържане на добре функциониращи партньорства между Община Нови пазар и всички местни фактори, които формират туристическия продукт на общината. Необходимо е да бъде наложена единна професионална етика, валидна за всички звена, обслужващи туризма в общината, с цел да се постигне най-високо качество на комплекс от съпътстващи услуги.

IV. СИТУАЦИОНЕН АНАЛИЗ НА ТУРИСТИЧЕСКИЯ ПОТЕНЦИАЛ

Целите на тази част от ситуационния анализ на Община Нови пазар, като туристическа дестинация са да се определи:

- Кои ресурси отговарят на пазарните нужди на целевите пазари за туризъм към Община Нови пазар по качество и разнообразие;
- Какъв е капацитетът на Община Нови пазар и туристическата индустрия, за да се превърнат тези ресурси в активи при създаването на конкурентно способен туристически продукт.

В процеса на оценка на потенциала и ресурсите за туризъм е задължително тези ресурси да се преценят от гледна точка на филтъра за пазарните нужди в едно с капацитет и качеството, за да се превърнат в активи за туристическото предлагане.

Ситуационният анализ изследва ресурсите на общината и до каква степен те могат да бъдат превърнати в активи за устойчивото развитие на различни видове туризъм. Тази част се спира на физико-географски дадености, транспортна достъпност, природно богатство, култура и културно-историческо наследство.

1. ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ

Община Нови пазар се намира в Североизточна България, в източната част на Област Шумен. Разположена е на 317.65km² площ, 4-та по големина сред 10-те общини, заемаща 9,37% от територията на областта.

Общината включва селата Стоян Михайловски, Мировци, Зайчино Ореше, Енево, Сечище, Правенци, Жилино, Избул, Тръница, Стан, Беджене, Писарево, Преселка, Войвода, Памукчии.

На север Община Нови пазар граничи с общините Каолиново и Никола Козлево, на запад Шумен и Хитрино, на югозапад с Каспичан, на изток Община Ветрино и на североизток Община Вълчи дол, обл. Варна.

2. ТРАНСПОРТНИ ВРЪЗКИ И ТУРИСТИЧЕСКА ДОСТЪПНОСТ

През територията на Община Нови пазар преминава автомагистрала ”Хемус” - София-Варна, а северните Черноморски курорти са на 60 км. от града. Разстоянието до пристанище Русе е 140 км. Общинския център се намира на 25 км. от областния – гр. Шумен и на около 60 км. от град Варна.

През гр. Нови пазар преминава Републикански път I-2, който е първокласен път от Републиканската пътна мрежа на България с направление от северозапад на югоизток в Североизточна България и свързва Русе с Варна. Общата му дължина е 203 km. По цялото си протежение пътят е част от Европейски път E-70 Букурещ – Русе – Варна, като в последните си близо 100 km преминава успоредно на изградения източен участък на автомагистрала „Хемус“ . Републикански път I-2 се движи успоредно на магистралата, като на две места (между Каспичан и Нови пазар и южно от село Неофит Рилски) я пресича.

Транспортната система на територията на общината е добре развита, но важен проблем е рехабилитацията на третокласната и четвъртокласната пътна мрежа. От голямо значение за туризма е и селищната мрежа, като

съществена част за териториално-устройствената среда и като основен фактор на местната организация на туризма.

Установено е, че туризмът се развива най-успешно в двете крайности на общата селищна мрежа. В общинския център като селище на познавателни и културни ценности и в селата с привлекателни туристически ресурси и историческо-архитектурни забележителности.

Извод: Туристическата достъпност свързана с транспорта е и туристическа достъпност на дестинациите, която играе голяма роля на важен реализиращ фактор.

Туристическата достъпност силно се влияе от качеството на транспортните връзки, което се изразява не само в разстоянието между тях, но и времето, комфорта на пътуване и цените.

2.1. СЪСТОЯНИЕ, ПРОЦЕСИ И ТЕНДЕНЦИИ, СВЪРЗАНИ С ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА И УРБАНИЗАЦИЯТА.

Техническата инфраструктура на територията на общината в по-голямата си част е изградена. Това в най-голяма степен се отнася за електроенергийната инфраструктура, където има отделни малки проблеми за подмяна на амортизирани мрежи и необходимост от изграждане на допълнителна трансформаторна мощност.

Пътната мрежа, обслужваща населените места е добре развита, пътищата обаче са в значителна степен амортизирани и се нуждаят от рехабилитация. Недоизградена е уличната мрежа в почти всички селища, като степента на изграденост е различна. Водоснабдяването за цялата община е осигурено, но водопреносната и водоразпределителната мрежа е силно износена.

Извод: За да може да се осигури социално и икономически ефективен обществен автотранспорт, той трябва да се организира в агломерационния ареал на гр.Нови пазар, а това изисква изграждането на пряка пътна връзка с.Стоян Михайловски – „Голямата базилика”.

Необходимо е изграждането на пътна отсечка до крепостта „Динея“, която се намира на около 2км. югизточно от с.Войвода.

Основен проблем за цялата община е липсата на канализация и съответните съоръжения за пречистване. Значителни части от хидромелиоративната система липсват или са захабени и се нуждаят от възстановяване. По отношение на териториално-селищното устройство проблемите са свързани с изолираността на някои от селата, в които биха могли да се развият алтернативни икономически дейности.

3. ПРИРОДНО ТУРИСТИЧЕСКИ РЕСУРСИ.

3.1.РЕЛЕФ

Релефът на територията на Община Нови пазар е типичен за Шуменско-Провадийските плата, а именно: ниски заравнени била - плата, прорязани от плитки, по-рядко дълбоки долове със стръмни, но къси брегови откоси. На места тези плата представляват обширни заравнености. Релефът е хълмисто-равнинен, характерен за равна Добруджа и за Предбалкана. Средната надморска височина е около 320 м. Най-високата точка се намира северозападно от с. Войвода в местността "Бостанлъка" 480 м. н. в. Най-ниската точка е в землището на с. Зайчино ореше 100 м. н. в.

Извод: Релефът на общината е естествен туристически ресурс и дава възможности за развитие на планински (летен-пешеходен и вело туризъм), екологичен, рекреативен, приключенски и ловен туризъм.

3.2.КЛИМАТ И КЛИМАТИЧНИ УСЛОВИЯ

Климатът е умерено континентален. Според класификационната схема на "Климатични райони на България и техния климат", територията на община Нови пазар се намира в Европейско-континенталната климатична област, Умерено-континентална климатична подобласт. Обхваща само един климатичен район, а именно: Среден климатичен район на Дунавската хълмиста равнина (100-450 м. н. в.). Откритостта на Дунавската хълмиста равнина от север създава условия за нахлуване на студени континентални въздушни маси. Поради тази причина зимата е доста студена, а лятото горещо.

Средната продължителност на слънчевото греене е 2 204 часа/год. и е по-голяма от тази за страната, благодарение на по-малката средна облачност.

Преобладаващите ветрове са с W, NW, NE посока, но се наблюдават и местни циркулационни системи, като фьона при S и SW нахлувания през студеното полугодие и слабо изявения планинско-долинен вятър, наблюдаващ се по стръмните платовидни склонове при отсъствие на крупно-машабна атмосферна циркулация през топлото полугодие.

Средната януарска температура е около -2,1°C. Средният брой на дните с температура по-висока от 10°C е между 194 и 210.

Извод: Специфичните биоклиматични условия благоприятстват развитието на устойчив, интегриран туризъм през всички сезони на годината за различни целеви групи туристи.

3.3.ФЛОРИСТИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ

Флората на общината е представена от дървесна и храстовидна растителност. Съгласно растителното деление на България общината попада в подпояса на равнинно-хълмистите дъбови гори от Шуменско-Провадийската подобласт в Мизийската горско-растителна област. Типовото местно растение се определя в равнинно-хълмистия дъбов подпояс в района на умерено-континенталния климат.

Територията на община Нови пазар попада в лесостепната зона. Основни горски видове, срещащи се тук, са няколко вида дъб, бряст, ясен, клен, липа, тополя, акация, люляк, дива черница, дива круша и габър. По северните склонове са запазени отделни съобщества от мизийски бук. От храстовидните съобщества са разпространени смрадлика, чашкодрян, диво грозде, драка, глог, леска и бълз.

В горската зона се наблюдава вертикална зоналност в разпределението на растителността. Съществуващата растителност не дава пълна представа за растителната покривка, характерна за общината в доагрокултурния период, поради значителното човешко вмешателство, изразяващо се в изсичане и залесяване с неподходящи видове.

3.4.ФАУНИСТИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ

Животинският свят, макар и притеснен от разширяването на обработваемите земи, показва разнообразие предимно по отношение на бозайниците и по-малко на птиците, земноводните и влечугите. Най-разпространени са благородният елен, дивите свине, но се срещат и типични степни бозайници като степен пор, европейски лалугер, хомяк, заек, таралеж. От малките бозайници най-разпространени са гризачите. Птичето разнообразие се представя от посевна врана, сива яребица, пъдпъдък, а край водните обекти се среща малката и обикновена дропла.

3.5.ВОДНИ РЕСУРСИ

Съгласно хидроложката карта на България общината попада в област със слабо изразено континентално климатично влияние върху оттока на реките. Дъждовното подхранване е около 30% спрямо общия обем на оттока.

В хидрографско отношение нископланинският и хълмисто-ридов релеф на района е разчленен от врязванията на дерета и малки реки от водосбора на река Крива, която се явява основен водоприемник на повърхностно течащите води в района. Река Крива е най-големият ляв приток на р. Провадийска, вливаща се в Белославското езеро, респективно

в Черно море. Повърхностните и подземните води са с дъждовно-снежно подхранване и зависят от климатичната обстановка.

На територията на Община Нови пазар има изградени 10 язовира, от които три са ретензионни. Успешно се развива спортен риболов в два от тях - „Нови пазар 1” и язовир „Преселка”.

Извод: Речните ресурси на територията на общината, в съчетание с площта на язовирите развиващи дейности по отглеждане на квакултури, обуславя потенциал за развитие на риболовен туризъм.

3.6. ПОЧВЕНИ РЕСУРСИ И ПОЧВЕНО ПЛОДОРОДИЕ

Съгласно почвеното делене и почвената карта на България общината попада в Шуменско-Варненския район на карбонатните черноземи от Дунавската хълмиста равнина. Почвообразуващи скали са лъосът и терциерните седименти и значително по-малко кредитните скали.

Оценката на екологичните условия на земеделските земи се извършва въз основа на методика за ботинация на земите. Тази оценка представлява сравнителна оценка на екологичните условия (почвени, климатични и релефни), която отразява пригодността им за отглеждане на конкретни земеделски култури, т.е. природните продуктивни възможности на земите, изразени чрез количествени стойности. Установеното почвено разнообразие в община Нови пазар благоприятства интензивното земеделие и представлява ценен природен ресурс.

Извод: Туризмът е зависим от степента на развитост на отраслите на материалното производство. Селското стопанство създава условия за възникване на туристически потребности. Отделните аспекти могат да се превърнат в туристически атракции, обслужващи различни видове туризъм. Познавателен (на територията на общината има засети хиляди декари лозови насаждения, възобновява се производството на вино и био продукти), селски (почивка в селска среда), агротуризъм (почивка с участие в селскостопански дейности).

3.7. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

В общината няма територии със специален статут, но в близост, на територията на Област Шумен са обособени няколко защитени територии.

Природният парк “Шуменско плато” е най-голямата защитена територия в района на територията на Област Шумен . Разположен е югозападно от гр. Шумен и обхваща по-голямата част от Шуменското плато. Географското положение, особеностите на релефа и почвено климатичните условия предопределят голямото видово разнообразие на

флората – повече от 550 вида висши растения, от които над 100 вида лечебни растения. Обликът на гората се определя от представители на коренната дървесна растителност – мизийски бук, обикновен келяв габър, цер, благун, клен, ясен, сребролистна липа, космат дъб и др.

В многообразието на тревната покривка и представители на животинския свят се включват много защитени, застрашени и редки растителни и животински видове от ***Червената книга на България: защитени видове***

Поддържаеният резерват “Патлейна” Обявен е за съхраняване и защита на гора – естествено находище на вида “див рожков”, терциерен реликт, включен в ***Червената книга на България*** и е най-голямото в България естествено находище на див рожков. В защитената територия растат още дъб, бряст, габър и др. Тревната покривка е богато и разнообразно представена, като най-значим е защитеният вид ***“урумово лале”***.

Поддържаеният резерват “Моминград”. Обявен е за защитена територия, с цел опазване и поддържане на ***вековна 150-годишна елитна букова гора***. Територията на поддържаения резерват се намира на Върбишкия дял на източна Стара планина, с надморска височина 800 м. в, землище с. Бяла река, община Върбица.

Защитената местност “Могилата”. Представлява земно възвишение, намиращо в землището на с. Коньовец, община Шумен. Обхваща площ от 35,8 ха и е обявена за опазване на ***разнообразната степна растителност***, различна за всеки скат (изложение) на могилата.

Защитената местност “Блатно кокиче. Разположена е на територията на община Велики Преслав, в поземления фонд на с. Кочово и с. Осмар се намират две естествени находища на ***ценния растителен вид “блатно кокиче”***, което е основание за поставянето на заемащата от вида територия под защита. С общата площ от 27,00 ха тези находища са най-големите в Северна България.

Защитената местност “Марашка кория”, намираща се в землището на с. Мараш, община Шумен, на площ от 26,88 ха е разположена кория от внушителна със своите размери ***вековни дъбови дървета***, на възраст над 350 г.

Извод: Близостта на защитените територии са благоприятна предпоставка за развитие на алтернативен туризъм.

4. АРХИОЛОГИЧЕСКИ ОБЕКТИ И КУЛТУРНО ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО.

4.1. АРХИТЕКТУРНИ ПАМЕТНИЦИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР

Културното наследство на територията на Община Нови пазар е представено от архитектурно-строителни и исторически паметници с национално и местно значение.

В таблица.1. е представен Списък на обектите на територията на Община Нови пазар със статут на недвижими паметници на културата, които съгласно § 10, ал.1 от Преходни и заключителни разпоредби на Закона за културното наследство, притежават статут на Национални културни ценности.

Таблица 1

№ по ред	Населено място	Обект/адрес, локализация/	Вид	Категория	Елемент на групов ПК
1.	с. Беджене	Антично селище-м.Коджа алан” 500м. източно	археологически	местно	
2.	с.Войвода	Късноантична крепост-2,5км. североизточно	археологически	местно	
3.	с.Войвода	Останки от сграда-върху Войводската могила, 2км. южно	археологически	местно	
4.	с.Войвода	Късна римска сграда – м.”Асар дере”, 2 км. източно	археологически	местно	
5.	с.Войвода	Късноантично селище-м.”Екенлик”, 2,5 км. североизточно	археологически	местно	
6.	с.Войвода	Средновековно селище и некропол в селото	археологически	местно	
7.	с.Войвода	Църква св.”Неделя”	художествен	III група	
8.	с.Войвода	Колоната/паметник на загиналите 1912-1918 г./	исторически		
9.	с.Зайчино ореше	Антично селище-м.”Клиселик”, 1км. източно	археологически	местно	
10.	с.Избул	Тракийско антично и средновековно селище-м.”Долните лозя”, 1км. югоизточно	археологически	местно	
11.	с.Избул	Антично селище и некропол-м.”Латинските гробища”, до селото западно	археологически	местно	
12.	с.Избул	Късноантично селище - м.”Чилек чукуруалтъ”, 3км.	археологически	местно	

		източно			
13.	с.Избул	Късноантичен контаж – 600-700 м. североизточно	археологически	местно	
14.	с.Избул	Ров и вал на землено укрепление на Плиска-попадащи землища: с.Стоян Михайловски; с.Избул; с.Върбяни; гр.Плиска	археологически	Национално	
15.	с.Мировци	Тракийско антично и средновековно селище-м."Караистлик", 3 км. югозападно	археологически	местно	
16.	с.Мировци	Средновековно селище-м."Ялтето", 2 км. западно	археологически	местно	
17.	гр.Нови пазар	Землено укрепление-2,5 км. северно	археологически	национално	
18.	гр.Нови пазар	Средновековен некропол-м.Бешик тепе", 500 м. северозападно	археологически	За сведение	
19.	гр.Нови пазар	Къща Люцкан Дяков, на Жечка К.Люцканова и Жана Д. Илиева-ул."Алеко Константинов" № 9	Архитектурно-строителен		
20.	гр.Нови пазар	Къща на Петко Куруоглу, на Андрей С.Андреев и Богомил Б.Андреев-ул."Алеко Константинов" № 10 и № 10б	Архитектурно-строителен		
21.	гр.Нови пазар	Къща Ради Хадживълчев, на ОБНС- ул."Бенковски" № 1	Архитектурно-строителен		
22.	гр.Нови пазар	Къща на Руси Минчев, на наследниците на С.Минчев-ул."Бенковски" № 10а	Архитектурно-строителен		
23.	гр.Нови пазар	Къща на дядо Манчо, на Лазар С.Кънчев, Петър Л.Станев и Матей Н.Матеев – ул."Бенковски" № 6 и № 8	Архитектурно-строителен		
24.	гр.Нови пазар	Къща на Добри Станеоглу, на Георги Петров Гочев-ул."Бенковски" № 16	Архитектурно-строителен		
25.	гр.Нови пазар	Къща на Хаджи Димитров Михов, на Златка Д.Среднова и Димитър Г.Димитров-ул."Левски" № 40	Архитектурно-строителен		
26.	гр.Нови пазар	Къща на дядо Тодор, на Ганка Ж.Василева,	Архитектурно-строителен		

		ул."Левски" № 42			
27.	гр.Нови пазар	Къща на Дечко Великов на Янка, Петър и Генчо Хр.Добреви-ул."Добруджа" № 13	Архитектурно-строителен		
28.	гр.Нови пазар	Къща на дядо Гани Кулев, на Митко Колев Тодоров-ул."Добруджа" № 34	Архитектурно-строителен		
29.	гр.Нови пазар	Къща на Дянко Кортев на Дянко Р.Минков-ул."Ал.Константинов" № 3	Архитектурно-строителен		
30.	гр.Нови пазар	Къща на Димо Атанасов на Б.Иванов – ул."Добруджа" № 20-22	Архитектурно-строителен		
31.	гр.Нови пазар	Къща на Бальо Хаджа Пенев, на наследниците на Магдалена Р.Матеева – ул."Стефан Караджа" № 59	Архитектурно-строителен		
32.	гр.Нови пазар	Къща на Люцкан Станев на Стоян Д.Русев и Димитър Ст.Димитров-ул."Левски" № 50	Архитектурно-строителен		
33.	гр.Нови пазар	Къща на Петко Пацалъ на Керанка Д.Захаријева и Кодир О.Исмаилов-ул."Добруджа" № 26а	Архитектурно-строителен		
34.	гр.Нови пазар	Къща на дядо Диман на Жельо Р.Даманов-ул."Г.Димитров" № 40	Архитектурно-строителен		
35.	гр.Нови пазар	Къща на хан Чорбаджи Иван заедно с резбован хамбар в двора, на Милко И.Георгиев, Мустафа Ю.Османов и наследници на Васил Куманов – ул."Владимир Заимов" № 3, ул."Цар Асен"	Архитектурно-строителен		
36.	гр.Нови пазар	Къща на Наки Стоев на Христо Скобев и Мария Вълчева – ул."Хан Крум" № 18	Архитектурно-строителен		
37.	гр.Нови пазар	Къща на абаджи Добри, на наследници на Стефан Великов Върбев, ул."Греков" № 16	Архитектурно-строителен		
38.	гр.Нови пазар	Кулата	Народна старина		
39.	гр.Нови пазар	Часовникова кула	Архитектурно-строителен		
40.	гр.Нови пазар	Джамия на Ахмед паша	Архитектурно-строителен		

41.	с.Преселка	Антично селище – 1 км. южно	архиологически	местно	
42.	с.Преселка	Мост-м."Кадъка", 3 км. югоизточно	архиологически	местно	
43.	с.Преселка	Средновековно селище – м."Орманлар", 1.5 км. югоизточно	архиологически	местно	
44.	с.Стан	Средновековна крепост-м."Станата", 4 км. северно	архиологически	местно	
45.	с.Стоян Михайловски	Късноантично селище – 10 км. северно	архиологически	местно	
46.	с.Стоян Михайловски	Късноантичен некропол – 1,5 км. западно	архиологически	местно	
47.	с.Стоян Михайловски	Жилищно-производствен комплекс/обект № 31/ - имот с № 000117 в землището на селото	архиологически	национално	В границите на археологически резерват „Ранносредновековен град Плиска”
48.	с.Стоян Михайловски	Ров и вал на землено укрепление на Плиска	археологически	национално	В границите на археологически резерват „Ранносредновековен град Плиска”
49.	с.Стоян Михайловски	„Вътрешен град на Плиска” с манастир „Голямата базилика” и „Средновековен каменен път” /включва имоти от землището на с.Стоян Михайловски, общ.Нови пазар и гр.Плиска, общ.Каспичан			В границите на археологически резерват „Ранносредновековен град Плиска”
50.	с.Тръница	Лобно място на Борис Савов Пейчев и Коста Тодоров Колев – 200м. южно	исторически	местно	

Посочените данни в Таблица 1, са изнесени от предоставени от Националния институт за недвижимо културно наследство, списъци от справочника за недвижимо културно-историческо наследство в област Шумен.

Техническите данни за недвижимите културни ценности-адрес квартал, планоснимачни номера и др. са към датата на придобиване на статута им. По данни от Националния институт за недвижимо културно наследство към 2016 год., на територията на община Нови пазар не са провеждани дейности от тяхна страна по актуализация на списъка на НКЦ на територията на общината и не са постъпвали предложения от общинската администрация за реализиране на такава дейност. Съгласно § 120. (1) от Закона за културното наследство(ЗКН) „ В двугодишен срок от влизането в сила на този закон общините предоставят на Националния институт за недвижимо културно наследство, актуалните адреси и идентификаторите по Закона за кадастъра и имотния регистър на заварените обявени и декларирані недвижими паметници на културата, разположени на територията на съответната община”.

ИЗВОД: Необходимо е да се предприемат дейности по актуализация на списъка, които включват актуализирана оценка на културната и научна стойност на обектите, на състоянието им, определяне на режима за опазването им.

4.2. АРХИТЕКТУРНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ

Възникнала в близост до столицата на Първото българско царство Плиска, античната крепост Нови пазар става люлка за аспаруховите войни и за миролюбивите славяни. Легенди свързват появата на древния град с разкриването на пазар-кръстовище на важни пътища за Варна, Русе и Добруджа(от края на VII и началото на VIII век). За първи път Нови пазар влиза в историята през 1444 год. с името „Йени пасер”-силно укрепено селище, край което се води епичната битка на обединените от Владислав III Яголо (наречен по-късно Варненчик) християнски сили срещу османската експанзия на Балканския полуостров. С указ на княз Александър I Батенберг на 10 декември 1883 год. Нови пазар е обявен за град.

Още в дълбока древност по тези земи е кипял живот , свидетелстват за това поне 434 експоната, представени в музейна сбирка, експонирана в сградата на художествената галерия. Специалисти оценяват най-високо двата бронзови балсамарии и двата стола открити при разкопки край с.Избул, определен като обект № 41 от външния град на НИАР Плиска.

ОБЕКТ № 41 ВЪВ ВЪНШНИЯ ГРАД НА ПЛИСКА

Обект № 41 се намира в северозападната част на Външния град на Плиска в землището на с. Избул, община Нови пазар. Археологическите проучвания започват през 1983 г. под ръководството на Стоян Витлянов и

Павлина Петрова и продължават без прекъсване до 1991 г., след което са преустановени поради липса на средства. Възобновени са през 2001 г. вече под научното ръководство на Стоян Витлянов и Константин Константинов от Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“. През различни години на обекта се работи в рамките на съфинансиране от една страна на Националния археологически институт и музей при Българската академия на науките, Министерството на културата, Националния исторически музей в София, Националния селскостопански музей в София, Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“, Университета „Мария Кюри-Склодовска“ в гр. Люблин (Полша), Университета в Мичиган (САЩ), Сегедския университет (Унгария), Университета „Йохан Волфганг Гьоте“ във Франкфурт на Майн (Германия) и от друга – от Шуменския университет.

За локализирането на археологическите структури са приложени методите на аерофоторазузнаването и геофизическото сондиране. Откритите аномалии от тези изследвания потвърдиха наличието на големи структури на площ от повече от 12 дка.

Резултатите от досегашната теренна работа свидетелстват за съществуването на голям архитектурен комплекс от X-XI век от типа на т.нар. крайградски столични имения. С особеностите на своята архитектура и най-вече с откритите в него многобройни и разнообразни по предназначение археологически материали, той се явява един от най-големите производствени структури в тази част на Плиска. Разположен върху невисока тераса между две суходолия – Асар дере и Дениз дере, неговата планировка в много отношения напомня за някои старобългарски паметници, изградени на принципа на вписани един в друг правоъгълници с ориентация изток-запад.

Проучени са над 10 помещения, верижни по план, със стопанско предназначение, част от които са долепени до вътрешната страна на големия ограден зид, а други, вероятно с жилищен характер, са разположени във вътрешността на дворното пространство. За определяне на характера им от особено важно значение са откритите в тях находки като битови изделия (керамични съдове, железни ножчета, железни гребени, обръчи от ведре), занаятчийски инструменти, елементи от конска амуниция, коланни апликации и накрайници, метални украси, оловни амулети, кръстове-енколпиони, блюда от везни, предмети на въоръжението и различни по вид земеделски оръдия на труда.

Извод: Сравнително слабото изследване и публикуване на подобен род комплекси допълнително повишава значимостта на обект № 41 във Външния град на Плиска. Окончателното проучване на един от най-големите стопанско-занаятчийски центрове в периферията на столичния център в периода на X-XI в. би дало възможност за използването му като ресурс за устойчиво развитие на културния туризъм в региона. Негово бъдещо подходящо експониране и социализиране биха позволили той да се превърне в един от важните културно-исторически паметници на територията на НИАР-Плиска. Особено ценна в това отношение се оказва близостта му до две населени места – с. Избул, община Нови пазар и с. Върбяне, община Каспичан, което позволява широко участие на местното население в процеса на управлението на дестинацията.

КЪСНО АНТИЧЕН УКРЕПЕН ГРАД

Крепостта се издига върху възвишение с неправилна триъгълна форма, на 2 км. югоизточно от село Войвода, на около 17 км. от гр.Нови пазар и на 28 км. североизточно от гр.Шумен.Заема площ от около 100 декара, от които е проучена съвсем малка част.

Паметникът става известен на науката през 1899-1900год. от К.Шкорпил. По късните проучвания са през 60-те и 80-те години от XX век.В резултат на тях може да се предполага, че там в пределите на Римската империя на важния път между Абритус (дн.Разград) и Марцианопол (дн.Девня), се е издигал късноантичен градски център, чиито име за сега не е известно.Възможно е в бъдеще да се докаже, че това е крепостта Регина-Диней, спомената от Прокопий Кесарийски в изработения от него списък на укрепленията в Мизия.

Откритите на това място монетни находки, доказват наличието на живот още през IV-IIIв.пр.Хр.Върху могила на 1км. от крепостта е регистриран военен пост, около който вероятно се е разраснало селище, с доказано сериозно монетно обръщение.През III в., във връзка със зачестилите варварски нашествия по тези земи населението е укрепено със здрави крепостни стени подсилени от защитни кули.

Първите изследователи на крепостта откриват части от постройки, градени от камък и бял хоросан, мраморни архитектурни детайли и монети. През 1972 год. е открита една от най-значителните находки-съхранила се и до наши дни, в голям глинен съд (долиум) – земеделски сечива, медни съдове, тъкани и битови предмети.Колективната находка е

показана в постоянна експозиция на Регионален исторически музей в гр.Шумен.

През годините са открити и оръжия, бронзови статуйки и монети от епохата на византийските императори Теодосий II (408-450г.), Марциан (450-457г.), Лъв (457-477г.), Зенон (472-492г.) и др.

В тези земи са живели и кръстосвали пътищата на различни племена и народи, като културата на всички тях се е наслаявала през вековете и оказвала благотворно влияние при създаване на Българската народност, при сформирание на старобългарската материална и духовна култура. Новопазарските земи стават център на българската държавност и култура.

Извод: Подобно местоположение на територията на Национален историко-археологически резерват, какъвто е ОБЕКТ № 41 ВЪВ ВЪНШНИЯ ГРАД НА ПЛИСКА и намиращия се в непосредствена близост КЪСНО АНТИЧЕН УКРЕПЕН ГРАД край село Войвода, на границата между две от големите общини в Шуменска област – Нови пазар и Каспичан, осигурява устойчиви възможности за коопериране на туристическите усилия на локално и регионално равнище.

ЧАСОВНИКОВА КУЛА

Една от основните забележителности-символа на гр.Нови пазар е часовниковата кула, построена е през 1826 год. Старата часовникова кула се е намирала на двадесетина метра югозападно от настоящото ѝ местоположение. Камбаната ѝ е отлята в Габрово, за което свидетелства надписът върху нея. На сегашното си място часовниковата кула е пренесена през 1865-1868 година. Нейното тежко каменно тяло я отличава по характер и образ от другите стари часовникови кули. Височината ѝ е 17,89 метра.

Изградена е от готови каменни блокове от руините на древна Плиска, каквато е практиката тогава в цялата околия. Според специалистите кулата се отличава от другите часовникови кули у нас по своята архитектура. Състои се от две главни части – основно тяло от каменна зидария и лека дървена надстройка над него. Интересното и оригиналното на конструкцията е, че отвътре тя цялата е кух цилиндър, в който е разположено извитото дървено стълбище. Външната част, за разлика от вътрешната, се състои от три каменни части, поставени една над друга. Основата е малка и ниска квадратна призма, над която следват две почти еднакви по височина осмостенни призми, повити една спрямо друга.

Горната част представлява дървена надстройка. Долната ѝ част е обшита с дъски. Над нея е декоративно изрязан парапет и ажурно образувание от дървени колонки. Завършва с куполообразен покрив с изострен шип отгоре. По-късно над каменната част бил поставен железен парапет, който е махнат при последната реконструкция на кулата през 1983 година.

През 1983 год. е обявена за паметник на културата и възрожденската строителна традиция, но не е отворена за посещения.

ИЗВОД: Необходимо е да се извърши реставрация и консервация на Часовниковата кула и прилежащото пространство. Като символ на града би следвало да се създаде необходимата организация Кулата да се превърне в една туристическа атракция, достъпна за посещения , като основен обект на туристическия продукт на общината.

4.3.КУЛТУРНО РАЗВИТИЕ

На територията на Община Нови пазар функционират 16 културни института, от които 13 читалища, една картинна галерия и два музея.

ХУДОЖЕСТВЕНА ГАЛЕРИЯ „ПЕТЪР ПЕРСЕНГИЕВ”

Художествената галерия е създадена през 1974 год. Притежание на галерията са над 1000 платна и пластични творби. В галерията редовно се провеждат изложби на художници и занаятчии от града, както и на млади таланти от местните училища. През годините тя се утвърждава като един от най-значимите културни институти в гр.Нови пазар.

През 2018 год. се извърши основен ремонт на сградата на Галерията. Изцяло са обновени изложбените зали, административната част и хранилището.

ИЗВОД: Реновираната база се намира в най- оживената част в центъра на град Нови пазар. Мисията е тя да се превърне в средище на различни автори. По пътя на развитие на изкуството да се търсят нови предизвикателства и нови публики, като идеята е да се създаде свободен културен обмен между различните творци и ценители на изобразителното изкуство.

АРХИОЛОГИЧЕСКА МУЗЕЙНА СБИРКА

В сградата на галерията се помещава и археологическа сбирка , в която са изложени експонати, открити при археологически разкопки и експедиции в околностите. Представена е културата на племената и народите, населявали новопазарския район от старокаменната епоха до Късното средновековие. Множество селища, крепости и некрополи, както от античната и късноантичната епоха, така и от времето на Първото и

Второто българско царство, свидетелстват, че земите са били винаги гъсто населени. Една от най-интересните находки са тези от трако-римската епоха, тогавашното ювелирно изкуство, представено със златни накити, открити в близост до града.

Най-старите материали са от периода на новокаменната епоха (6000-4000 г.пр.н.е.) и Каменно-медната епоха (4000-3000 г.пр.н.е.) – оръдия на труда и ритуални предмети.

Най-високо оценени са двата бронзови балсамарии, единият от които представлява мъжки бюст, вероятно Аполон.

Помещенията , в които се намира археологическият музей са влажни и неприветливи, като влагата уврежда експонатите в музейната сбирка.

ИЗВОД: Необходим е спешен ремонт в залите и изграждане на дренажна система около цялата сградата. Възможно е и при наличие на подходящи помещения в друга сграда, археологическата музейна сбирка да бъде преместена.

От изключителна важност е археологическата музейна сбирка да бъде популяризирана, както на национално ниво, така и сред местното население. Да бъде включен в маршрутите на ученически екскурзии и извън класни дейности.

КИЛИЙНО УЧИЛИЩЕ – КЪЩА МУЗЕЙ

Килийното училище е открито през 1840 год. в гр.Нови пазар.Негов създател и пръв учител е революционерът Илия Вълчев, който започва строежа на къщата – едновременно дом за семейството му и килийно училище. Сградата е завършена през 1840 г. Най-голямата стая в нея е отредена за „школо”. Южния край на „школото” е издигнат като подиум, на който седи учителят и ръководи учебния процес. Край цялата източна страна на помещението, също от пръст, е направена скамейка за учениците. Пред тях по-късно са поставени масички-пясъчници, върху които се учели да пишат.

През 1983 г. Килийното училище е напълно реконструирано като в стаите му е подредена етнографска сбирка.

Сградния фонд се нуждае от ремонтно-възстановителни дейности.

Към настоящият момент Килийното училище е отворено за посещение в определени часове.

ИЗВОД: Необходимо е да се осигури финансиране за извършване на ремонтно-възстановителни дейности.

От изключителна важност е да се разработят програми за посещения на картинната галерия, археологическия музей и Килийното училище, при провеждането на ученически екскурзии и извън класни дейности.

Програмите следва да отговарят на нуждите на различните възрастови групи, за да може посещението на музеите да се превърне в трайно преживяване. Да се използват методи, съдържащи основни принципи-реалност, вглъбяване, динамизъм, отношение, персонализиране, изненада и споделяне.

Необходимо е изграждането на информационно бюро, където посетителите могат да открият рекламни материали и информация за природните забележителности и туристически обекти на територията на общината.

Основната цел е съхраняването и популяризирането на родната история и родното място, чрез създаване на експозиция посветена на лица и събития от родното минало, както и местни личности прослави България, поддържане на раздел на официалната страница на Община Нови пазар, създаване на образователни клипове и късометражни филми и др.

Идеята е да се даде възможност даже и на децата да разберат ползите от това да опознаят начина на живот на другите. Така превръщаме нещо странно в нещо познато, представяйки непознатото като част от ежедневието. По този начин допринасяме за възпитаването на граждани на света.

4.4.КУЛТУРНА ДЕЙНОСТ

В Община Нови пазар има общо 33 самодейни състава с 484 участника, които активно се включват в регионални и национални конкурси и често печелят призови места. 13 от тях са към читалище „Христо Ботев” гр.Нови пазар. В обединената школа по изкуства към него има клас пиано, акордеон, народно пеене, кавал, гайда, балет, електронни инструменти, хорово пеене, танцови състави и театрални групи.

Нови пазар е домакин на три национални конкурса:

- Литературен конкурс „Калина Малина” за детско-юношеска литература. Провежда се веднъж на три години от 1984 год. до сега.

- Национален конкурс за акордионисти „Танцуващи клавиши”. Провежда се ежегодно. Тук си дават среща най-талантливите изпълнители от музикалните училища, паралелки, школи, както и от Музикалната академия. Конкурсът има за цел да издирва и популяризира талантливи млади акордеонисти – бъдещи концертиращи изпълнители и педагози; да

поддържа създадените традиции, да развива и стимулира интереса към акордеона като популярен за България инструмент с изключително високи музикално-изразни възможности.

- Национален конкурс за гайдари и инструментални камерни състави "Вълшебни ритми". Провежда се ежегодно в периода от 14 до 16 май. Конкурсът има за цел да издирва и популяризира нови, талантиливи дарования, посветили се на фолклорното изпълнителско изкуство; да стимулира високо професионално майсторство и художествен вкус; да стане средище за обмяна на новаторски методики в съвременното обучение на фолклорни изпълнители.

В края на месец Май се провежда и традиционен фолклорен събор „Станата пее”, изнесен в местността „Станата”.

Официалният празник на града се чества на 14-ти Октомври – Петковден. Всяка година в дните около празника се провежда традиционен есенен панаир и се представя празнична програма „Дни на моя град”.

Поддържа се жив духът на селата в Община Нови пазар с ежегодното честване на празниците. Провеждат се традиционните фолклорни събори „Еньовски ритми” в село Енево и детския фолклорен събор „Слънчова люлка” в село Стан. Провежда се и Фестивал на клубовете по народни хора „Автентични ритми”.

Националните конкурси са трамплин за по-нататъшна изява на много млади хора. По време на провеждането им наред с участниците пристигат и много гости на града, което предразполага за развитието на туризма на територията на общината.

ИЗВОД: Приоритет на Община Нови пазар в сферата на културата е да се поддържат и насърчават носителите на нематериалното културно наследство, за да могат те да продължат да практикуват дейностите и предават познанията и уменията си на следващите поколения. В този смисъл важно значение има дейността на читалищата, които от една страна са форум за общуване между различните поколения, а от друга-реализират конкретни проекти и прояви.

От изключителна важност е разширяването обхвата на дейностите на читалищата в обществено значими сфери:

- Формиране на читалищата като място за общуване и контакти, организиране на дарителски акции;
- Повишаване ролята на читалищата за социална и културна интеграция на различни социални общности, в това число и с

малцинствените групи, хора с физически увреждания, млади хора със специални нужди и др.;

- Участие в местното самоуправление и процесите на развитие на гражданското общество, участие в разработване на местните стратегии и превръщане на читалищата във фактор на обществения диалог и обществените форуми;

- Планиране и съвместна дейност на читалищата от общината с образователните и социални институции.

Поддържане и обогатяване на материалната база на читалищата:

- Да се извършат частични ремонти на читалищата на територията на Община Нови пазар;

- Осигуряване на финансиране за подмяна на обзавеждането и закупуване на оборудване.

4.5. ТУРИСТИЧЕСКИ ДИСТАНЦИИ

Шуменска област е известна с антропогенните си туристически ресурси. През територията на областта преминава тематичният туристически маршрут „Столиците и градовете на българските царе и патриарси” (Велико Търново-Русе-Шумен-Плиска-Мадара-Велики Преслав-Силистра-Провадия-Варна).

Прекия транспортен достъп по първокласни пътища, предполагат създаването на съвместни туристически продукти и разширяване на местните културни маршрути с посещения до:

ПЛИСКА-ПЪРВАТА БЪЛГАРСКА СТОЛИЦА

Нови пазар е заобиколен с духа на славното българско минало. Непосредствено на около 10 км. от града се намират старинните останки на Първата Българска столица Плиска. Градът е бил гигантски за средновековните мащаби – 23,3 кв.км.

Средновековния град съхранява един от най-значимите паметници на Плисковско - преславската култура- цитадела с мощни отбранителни стени, голям дворец, малък дворец . Безспорно най-великото събитие свързано с плиска и променило съдбата на България е приемането на християнството. В ханската резиденцията и около нея се появяват множество християнски храмове. Сред тях е и един великолепен катедрален храм, известен като Голямата базилика. Комплексът от сгради израснал около нея стават център на българската архиепископия от втората половина IX век. През 886 год. там са посрещнати учениците на Кирил и

Методий и така се полагат основите на първата славянска книжовна школа.

Голямата базилика и около 40% от територията на НИАР Плиска е разположена на територията на Община Нови пазар.

НАЦИОНАЛНО ИСТОРИКО-АРХЕОЛОГИЧЕСКИ РЕЗЕРВАТ „МАДАРСКИ КОННИК”

На около 13-14 км. в югозападна посока от Нови пазар се намира Националният историко-археологически резерват „Мадарски конник”, наречен от изследователите „Българската Троя”. Разположен върху живописните скали на Мадарското плато, резерватът пази археологически паметници от всички исторически епохи. Там могат да се видят светилища от времето на траките, езическо капище, християнски черкви и параклиси. В скалите на платото е най-големия български скален манастир от XIV век. На височина от двадесет и три метра, в скалите е изсечен символа на България – скалният релеф „Мадарски конник”. Скалният релеф е обявен от ЮНЕСКО за паметник със световно значение.

НИАР Плиска и НИАР Мадара са сред Стоте национални исторически обекта на Българския туристически съюз.

ВЕЛИКИ ПРЕСЛАВ-ВТОРАТА БЪЛГАРСКА СТОЛИЦА

На около 40 км. от гр. Нови пазар се намира Втората българска столица Велики Преслав. През 893 г., след Преславския църковно-народен събор, градът е обявен за столица на България, като се превръща и в седалище на първата българска книжовна школа. Преславската книжовна школа се развива като важен литературен и културен център в България и в славянския свят, където са служили изявените средновековни писатели и учени Наум Охридски, Константин Преславски, Йоан Екзарх, Презвитер Козма, Черноризец Храбър.

В града е разположен Националният историко-археологически резерват и музей, който включва възстановени и съхранени части от разкопките на средновековния град и музей, в който се помещават част от откритите предмети; съхраняват се над 35 000 предмета, около 1700 от които са изложени за посетителите.

Резерватът е сред Стоте национални туристически обекта в България.

В Преслав има *етнографска къща* от 18 – 19 век, която е запазена в автентичен вид, представят се обичаи от региона с етнографска сбирка.

Манастир „Св. Пантелеймон“ Патлейнският манастир „Св. Пантелеймон“ е основан през IX век. Манастирът е бил съставен от

кръстокуполна черква и жилищни и стопански сгради, оформени в три двора – молитвен, жилищен и стопанско-производствен. Носят се легенди, че в Манастира са живели и творили ученици на Св. братя Кирил и Методий Св. Климент Охридски и Св. Наум Преславо-Охридски. През 907-ма година в Манастира умира Св. княз Борис Покръстител.

АРХИТЕКТУРЕН КОМПЛЕКС

„СЪЗДАТЕЛИ НА БЪЛГАРСКАТА ДЪРЖАВА”

На около 35 км. от град Нови пазар се намира архитектурният комплекс „Създателите на българската държава“, известен също като „1300 години България“, посветен на 1300-годишнината от създаването на Българската държава, разположен в най-високата част на Дунавската равнина – Шуменското плато – на 500 метра н.в.

В туристическата дестинация биха могли да се включат и посещения до архитектурни обекти и музеи в гр.Шумен - Томбул джамия обект с национално значение и по-слабо известни обекти, като къщи –музеи „Панайот Волов”, „Лайош Кошут”, „Добри Войников”, музеен комплекс „Панчо Владигеров”, ДП ”Кабиюк”, както и новите атракции – Астрономическа обсерватория, пещера „Бисерна”, винарски изби.

Непосредствено покрай път I-2 на около 32 км. от гр.Нови пазар в землището на с.Неофит Рилски, общ.Ветрино към настоящия момент се изгражда Исторически парк на разгърната площ от 130 декара В комплекса ще има няколко селища, които ще разкриват характерните особености на различни периоди. Първото от тях ще е свързано с първата цивилизация и варненското злато, което е най-старото в света. Второто ще разкрие особеностите на тракийската култура, ще припомни времето на Орфей и Спартак. Ще бъде изграден величествен тракийски дворец, храм, и две гробници. Третото селище ще е от Римската епоха и ще представя римска вила, античен театър и др., Четвъртото селище ще разкрива културата на славяни и прабългари. Петото селище ще е посветено на Първото българско царство и ще е инспирирано от културата на Преслав. Ще бъдат представени дворецът с тронната зала. Специално място ще бъде отделено на създаването на българската азбука. Посетителите ще имат възможност да пишат върху свитъци от овча кожа на глаголица и кирилица и да отнесат това като сувенир в дома си. Шестото селище ще бъде изградено по подобие на Царевец и ще показва културата на Второто българскоцарство.

ИЗВОД: Мисията би следвала да бъде обединяване на туристическите усилия на локално и областно равнище, за да се превърне областта в разпознаваема, привлекателна, предпочитана, целогодишна и конкурентно-способна туристическа дестинация. Това ще бъде добра основа за развитие на малкия и средния бизнес, повишаване на инвестиционната активност и трудовата заетост в туризма.

Целенасочената политика по отношение на туризма трябва да се базира на партньорство между публичния сектор, държавните и общинските институции, частния сектор и неправителствени организации, която да генерира работни места, създава възможности за развитие на предприемачеството, икономически и социални ползи, увеличаване приходите от туризъм.

5. ЧОВЕШКИ РЕСУРС

Развитието на населението в демографски аспект е повлияно от икономическата и социална ситуация. Демографската структура на населението е подчинена на установилите се през последните години общи тенденции за страната – намаляване на броя на населението, застаряване, ниска раждаемост, намаляване броя на сключените бракове, отрицателен естествен прираст и засилени миграционни процеси.

Най-населен е гр. Нови пазар (71%), следван от селата Памукчий (7%) и Стоян Михайловски (5%).

Туризмът е трудоемък и взаимодействието с местните общества е важен аспект от туристическото изживяване. Добре обучената работна сила и граждани, които са подготвени и наясно с ползите и отговорностите свързани с туристическия растеж са неразделни елементи от туристическата дестинация.

Кадрите в туризма са жива връзка между туристите и туристическото предлагане. Необходим е квалифициран обслужващ персонал-работници в заведения за подслон и хранене и информационно екскурзоводни кадри, които предоставят информация представят туристическата организация, грижат се за приятното и безпроблемно пътуване-информатори, екскурзоводи, туристически агенти, придружители и др. От съществено значение са управленските кадри, които оказват съществено влияние върху качеството на туристическото обслужване и предлагане.

ИЗВОД: Община Нови пазар разполага с достатъчно човешки ресурси, но те не са подготвени за работа в туристическия сектор, което

респективно говори за инвестиции в човешкия ресурс за подготовка на квалифицирани кадри в различните специалности.

6. ТУРИСТИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА И УСЛУГИ

По информация от Общинска администрация към настоящия момент, официално регистрирани средства за подслон и места за настаняване с издадени удостоверения за категоризиране са 5 обекта с обща леглова база 49 легла.

Друг проблем, който оказва негативно влияние е , че много малка част от функциониращите средства за подслон и места за настаняване отговарят на изискванията на туристите, обслужващият персонал не притежава необходимата професионална квалификация за заемане на съответната длъжност. Бизнесът не инвестира в човешкия ресурс за повишаване квалификацията на кадрите в сферата на туризма.

Туристическата материално-техническа база обхваща заведенията за подслон, хранене и транспортиране на туристите, а туристическата инфраструктура е комплекс от съоръжения и дейности. Това са разнообразни видове и услуги, които подпомагат престоя на посетителите и включват основна инфраструктура като комунални услуги, публичен транспорт, пътища, директни услуги за посетителите като настаняване, туристическа информация, кетъринг и шопинг, рекреационни съоръжения.

ИЗВОД: Необходими са инвестиции за разширяване и подобряване на легловата база и местата за настаняване в общината.

Да се създаде Общинска експертна комисия по категоризация на туристически обекти (ОЕККТО), каквото е изискването на чл.12, т.3 от Закона за туризма, относно категоризиране на туристически обекти на територията на общината.

7. ИНФОРМАЦИОННО ОБСЛУЖВАНЕ И РЕКЛАМА.

Това е неразвит сегмент на територията на общината. Уникалният характер или имидж са решаващи за привличането на туристи. Не е достатъчно да имаме разнообразни атракции и съоръжения, ако потенциалните посетители не са информирани за това. Различни мерки могат да се приложат в промотирането на определен имидж на дестинацията (маркетинг и брандинг, туристически медии, онлайн маркетинг).

Няма създадена система за визуална информация (указателни и информационни табели). На възлови места в близост до общината липсват указателни табели за забележителности и имената на населените места.

ИЗВОД: Необходимо е цялостното представяне в социалните мрежи на информацията за възможностите за туризъм като продукти, включващи основни елементи-атракции, места за настаняване, достъп (интерактивна карта), както и откриване на туристически информационен център за общината.

V. ПРИОРИТЕТНИ ДЕЙНОСТИ НА ПРОГРАМАТА

Програмата за развитие на туризма в Община Нови пазар се позовава на заложената в Общинския план за развитие визия за развитие на устойчиви форми на туризъм.

Съществуващите условия в община Нови пазар (природни, финансови, материални, трудови, предприемачески и информационни) са в синхрон с определянето на туризма като приоритетен сектор в местното икономическо развитие. Ресурсите на общината се характеризират със съчетание на уникални природни забележителности, културно-историческо наследство, привлекателни ландшафти и пейзажи, както и с благоприятен климат, води и географско положение. Съществуват благоприятни предпоставки за развитие на алтернативен туризъм (културен, еко, селски и др.). Общината има сравнително благоприятно географско положение – близост до черноморските курорти Варна, Албена, Златни пясъци, Св. Св. Константин и Елена. Притежава уникално културно-историческо наследство и богати природни дадености. Близостта до старите столици Плиска и Преслав, както и до паметника „Мадарски конник” и античния град Диня с рядко срещаната укрепителна система благоприятстват за развитието на исторически туризъм.

На територията на общината туристическите ресурси са насочени преди всичко към опознавателния, културен, селския туризъм, ловния, риболовния, историческия туризъм и екотуризма.

Състоянието на туристическата инфраструктура като цяло е незадоволително. Основните проблеми, които съществуват в нея са свързани със състоянието на пътищата към туристическите обекти, извън територията на населените места. Липсват указателни и информационни табели, ограничено е предлагането на информация за посетителите на обектите и на място.

Усилията би следвало да са насочени именно към тези ключови ресурси и тяхното адаптиране за туристически посещения, тъй като официалната статистика сочи, че голям брой чуждестранни туристи се интересуват не толкова от организираното летуване по Черноморието,

колкото от културен, еко, селски, планински туризъм, летуване във ферми, разглеждане на вътрешността на страната, балнеология и др.

Развитието на туристическата дейност на територията на общината трябва да е съпроводено от подобряване на туристическата инфраструктура и създаване на продукти и събития, отговарящи на изискванията на международния пазар. Организиране на фестивали на виното, сиренето, мед и медни продукти, конкурси и изложения, събори и др.

В настоящия момент няма развита маркетингова, рекламна и информационната дейност. Голям недостатък е липсата на туристически информационен център в общината, който да улеснява престоя на туристите, техният достъп до местата, представляващи туристически интерес и да им помага да научат за спектъра от възможности, които им се предлагат, за това какво могат да правят и да видят, за да използват част от тези възможности. Рекламните и информационните материали (без тези на отделни заведения или обекти) са крайно ограничени и недостатъчни. Незадоволително е представянето на общината и нейните възможности за развитие на туризъм. Практически липсва общинска туристическа политика – не се правят пазарни проучвания, наблюдения на туристическото търсене, обновяване на съоръженията и атракциите и др. Други проблеми, спиращи развитието на туризма са остарялата му материално-техническа база, недоброто състояние на общата инфраструктура (пътища, указателни табели, комуникации и др.).

VI. КОНКРЕТНИ НАСОКИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ПОСТАВЕНИТЕ ЦЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА В ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР

1. ОСНОВНИ НАСОКИ.

От първостепенно значение при осъществяването на поставените цели на Програмата за развитие на туризма е да се реализират дейности, свързани с:

- Изграждане , реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и обзавеждане на посетителски център за представяне и експониране на местното природно и културно наследство;
- Осигуряване на достъпна среда до природни забележителности и културно-исторически дадености.Подобряване на пътната инфраструктура;
- Изграждане и закупуване на оборудване и обзавеждане на туристически информационен център;

- Изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристически атракции, които са свързани с местното природно, културно и историческо наследство и предоставящи услуги с познавателна и образователна цел;

- Изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристическа инфраструктура (информационни табла и пътепоказатели за туристическите места и маршрути, съоръжения за безопасност, велоалени и туристически пътеки);

За да се привлече туристически поток към Община Нови пазар е необходимо да се повиши качеството на предлаганите туристически услуги, като за целта се налага да се предприемат действия по отношение изготвяне на регистър на изградени и функциониращи места за настаняване, средства за подслон и места за увеселение.

За целите на Програмата за развитие на туризма ще се предприемат мерки за опазване и популяризиране на културното наследство, за изграждане на нови туристически атракции и за развитие на съпътстващата ги туристическа инфраструктура.

На територията на общината са разположени достатъчно природни ресурси и културно-исторически дадености, които чрез масирана реклама, информационни кампании и публикации в медиите ще привлекат туристи.

Необходимо е да се отделят средства за популяризиране на района и общината като туристическа дестинация, което да доведе до нарастване значението на туризма в района. Налице са условия, които чрез осъществяване на подходящите дейности да спомогнат за реализиране на различни видове алтернативен туризъм като селски, културен, фестивален и еко-туризъм.

Сред важните задачи на Програмата за развитие на туризма е да се създадат допълнителни места за отдих и развлечения, да се изградят туристически атракции.

За да се осъществят всички типове дейности за повишаване интереса на посетителите и привличане на туристическия поток към Община Нови пазар е необходимо да се предвидят дейности за насърчаване на публично-частните партньорства с неправителствени организации и да се стимулират инвестициите в туризма от страна на местния бизнес. Дейностите за насърчаване на инвестициите могат да се обособят като проучвателни и информационни: организиране на срещи със заинтересовани представители на местния бизнес; маркетинг проучвания в какви дейности

да се инвестира; привличане на инвеститори чрез предоставяне на възможност за генериране на приходи и отдаване на помещения под наем за създаване на увеселителни центрове.

2.ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ

За постигане на целите, заложи в Програмата за развитие на туризма в Община Нови пазар основните дейности, които трябва да предхождат действията за привличане на туристическия интерес, могат да се обособят в следните групи:

2.1. Подобряване на инфраструктурата, обслужваща туристическия сектор:

- Основен ремонт (рехабилитация) на общинската пътна мрежа;
- Рехабилитация на съществуващата или изграждане на нова канализационна мрежа в населените места на общината;
- Подобряване на сметосъбирането и сметоизвозването;
- Почистване на нерегламентирани сметища и ограничаване на замърсяването около населените места;
- Създаване на допълнителни табели и маркировки към туристическите обекти;
- Озеленяване на централна градска част, хигиенизиране и поддържане на озеленените площи в градския парк и в обектите за обществено ползване;

2.2. Насърчаване на инвестиции в сферата на туризма:

- Подобряване стопанисването на обектите за обществено ползване на територията на общината и осигуряване на условия, стимулиращи инвестиции в туристическия сектор и развитие на алтернативни типове туризъм;
- Стимулиране на частната инициатива сред местни производители и земеделци чрез възраждане на забравени местни традиции и дейности и тяхното доразвиване с оглед привличане на туристическия поток;
- Консултантска и методическа подкрепа на предприемачите в туризма при разработване на проекти в областта на туризма и стартиране на туристически бизнес;
- Запознаване на бизнеса с опита на други общини, с постиженията и допусканията грешки;
- Интегриране на туризма с другите стопански дейности чрез използване възможностите на селското стопанство и предприятията от сферата на услугите в процеса на привличане на потенциални туристи.

2.3. Развитие на алтернативни форми на туризма:

- Популяризиране на културно-историческото наследство и археологическите разкопки с цел развиване на културния туризъм;
- Съхраняване на традиционните дейности в селското стопанство и предлагането им като атракция на туристите -производство и дегустация на натурални месни и млечни продукти, добиване на мед, винопроизводство, отглеждане на плодове и зеленчуци и пр.;
- Изграждане на малки семейни хотели или обособяване на леглова база в къщите на местното население, целящи развиване на селския туризъм;
- Обособяване на еко-пътеки и изграждане на велоалеи за стимулиране на еко туризма в общината;
- Създаване на условия за организиране на фестивали и събори на занаятчийски и различни форми за организиране на обучения ;
- Възстановяване на старинни занаяти и ритуали;
- Популяризиране на традиционни за района обичаи и ястия-кулинарен туризъм.

3. МАРКЕТИНГ

3.1. Запознаване на професионалистите в бранша (туроператори и туристически агенции) с предлагания туристически потенциал на общината и възможностите за практикуване на различните видове туризъм;

3.2. Включване на общината в разработването на регионалните планове за управление на туристическия поток и разработване на общи проекти с други общини;

3.3. Изготвяне на цялостна информационна система и поставяне на указателни табели за местонахождението на природните, културно-историческите и туристически обекти в общината;

3.4. Откриване на информационно бюро в гр. Нови пазар, където посетителите могат да открият рекламни материали и информация за природните забележителности и туристическите обекти на територията на цялата община;

3.5. Създаване на онлайн информационен център за туристическите обекти в общината;

3.6. Разработване на специализирана туристическа информация за ученици и използване възможностите за запознаване на подрастващите със забележителностите на общината;

3.7. Създаване на раздел “Туризм” в официалната интернет страница на общината;

3.8. Изготвяне на информационни и рекламни кампании в медиите (печатни и електронни) за популяризиране на района като атрактивна туристическа дестинация.

3.9. Осигуряване на средства в общинския бюджет за развитие на туризма.

ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Специфични цели, мерки и дейности	Индикативе и срок за изпълнение	Отговорна институция	Индикатори
Специфична цел 1. Подпомагане развитието на местния туристически продукт, ефективен маркетинг и реклама.			
Мярка 1.1. Туристическа информация и услуги			
1.1.1. Създаване на Туристически информационен център в град Нови пазар	2019	Община Нови пазар	1 брой туристически-информационен център
1.1.2. Създаване на информационен туристически сайт за общината с възможност за он-лайн резервации	2023	Община Нови пазар, частни инвеститори	1 брой туристически-информационен център
1.1.3. Изграждане и закупуване на съоръжения за туристическата инфраструктура-информационни табели и пътепоказатели за туристическите места и маршрути	2019-2023	Община Нови пазар	Брой информационни табели; Брой пътепоказатели; брой туристически места и маршрути
Мярка 1.2. Туристически маркетинг и реклама			
1.2.1. Бизнес посещения на инвеститори за представяне на туристическия потенциал и свободни за инвестиции сгради, обекти и терени	2018-2023	Община Нови пазар и Частен сектор	Организиране на работни срещи
1.2.2. Създаване на туристически бранд за община Нови пазар базиран върху културно-историческата идентичност на дестинацията и разнообразието от изживявания, които тя предлага на туристите	2018-2019	Община Нови пазар	Създаване на бранд – 1 брой
1.2.3. Изготвяне и разпространение на брошури, видео-материали, клипове, рекламни филми и други с информация за туристическия потенциал на Нови пазар	2018-2023	Община Нови пазар	Брой материали
1.2.4. Публикации в местни, национални и чуждестранни средства за масова информация	2018-2023	Община Нови пазар	Брой публикации
1.2.5. Създаване на съвместни туристически продукти и маршрути със съседни общини	2018-2023	Община Нови пазар , Община Каспичан, Община Шумен, Велики Преслав и др.	Брой продукти/маршрути
Специфична цел 2. Проучване, реставрация, консервация на			

културно-исторически обекти.			
Мярка 2.1. Проучване, реставрация и консервация на археологически обекти			
2.1.1. Възстановяване, опазване, експониране, социализиране, оборудване на археологически обекти и превръщането им в туристически атракции	2018-2023	Община Нови пазар, Археолози	Възстановяване и обновяване – брой обекти
2.1.2. Реставрация и консервация на Часовниковата кула и прилежащото пространство и превръщането и в туристическа атракция	2018-2019	Община Нови пазар	реставрация
2.1.3. Ремонтно-възстановителни дейности на сградата на Археологическа музейна сбирка или преместването ѝ в друга подходяща такава	2018-2019	Община Нови пазар, уредник на археологическа музейна сбирка	Ремонтни дейности
2.1.4. Ремонтно-възстановителни дейности на сградата и прилежащия терен на Килийно училище	2018-2019	Община Нови пазар, уредник на Килийно училище	Ремонтни дейности
2.1.5. Създаване на експозиция родната история и родното място, чрез създаване на експозиция посветена на лица и събития от родното минало, както и местни личности прослави България	2019-2020		1 брой експозиция
Мярка 2.2. Осигуряване на транспортен достъп и социализация на археологическите обекти			
2.2.1. Подобряване на транспортния достъп до туристически атракции и обекти	2018-2023	Община Нови пазар	Подобрена пътна инфраструктура
2.2.2. Изграждане на пътна отсечка до крепостта „Диня“	2023	Община Нови пазар	Пътна отсечка -изграждане
Специфична цел 3. Подобряване и разширяване на туристическите инфраструктури и достъпност.			
Мярка 3.1. Подобряване на съществуващите и създаване на нови места за настаняване и къщи за гости			
3.1.1. Изграждане на детски лагер на територията на местността „Станата“	2023	Община нови пазар	1 брой детски лагер
3.1.2. Обновяване на съществуващите места за настаняване и къщи за гости	2018-2023	Частен инвеститор	места за настаняване
3.1.3. Създаване на нови места за настаняване и къщи за гости	2018-2023	Частен инвеститор	места за настаняване
Мярка 3.2. Създаване на заведения за обществено хранене и места за развлечения			
3.2.1. Разнообразяване на менютата в ресторантите с включване на ястия по рецепти от традиционната местна кухня	2023	Частен инвеститор	ресторанти
3.2.2. Създаване на детски развлекателен комплекс в местността „Станата“	2023	Община Нови пазар, частен инвеститор	детски развлекателен център
Мярка 3.3. Възстановяване и подобряване на обществената инфраструктура			
3.3.1. Ремонт и обновяване на пътната инфраструктура и улични мрежи	2018-2023	Община Нови пазар	обновени пътни настилки

3.3.2. Ремонт и обновяване на ВиК мрежата	2018-2023	Община Нови пазар	обновени ВиК мрежи
3.3.3. Ремонт, благоустройство, озеленяване и поддържане на площи, включително парково осветление, шадравани, пейки и кошчета за отпадъци	2018-2023	Община Нови пазар	благоустроени площи озеленени площи Бр. пейки, бр. осветителни тела и др.
Специфична цел 4. Разнообразяване на туристическото предлагане - атракции, съпътстващи дейности и услуги, събития, фестивали и др.			
Мярка 4.1. Разнообразяване на туристическото предлагане и диверсификация на туристическия продукт			
4.1.1. Развитие на туристически атракции за селски и агротуризм, приключенски и спортен туризм	2019-2023	Частни инвеститори	Брой атракции
4.1.2. Създаване на екопътеки и еко-маршрути. Изграждане на екопътека в землището на село Зайчино ореше и с.Стан	2019-2023	Община Нови пазар, частни инвеститори	Брой екопътеки и маршрути
Мярка 4.2. Организиране на събития, фестивали, конкурси и др.			
4.2.1. Организиране на ежегоден Национален конкурс за гайдари и инструментални камерни състави „Вълшебни ритми“	ежегодно	Община Нови пазар, Читалище „Христо Ботев“	1 брой организирани събития
4.2.2. Организиране на ежегоден Национален конкурс за акордионисти „Танцуващи клавиши“	ежегодно	Община Нови пазар, Читалище „Христо Ботев“	1 брой организирани събития
4.2.3. Организиране на литературен конкурс „Калина Малина“ за детско-юношеска литература	На всеки три години	Община Нови пазар, Читалище „Христо Ботев“	1 броя организирани събития
4.2.4. Организиране на традиционен фолклорен събор „Станата пее“ в местността „Станата“	ежегодно	Община Нови пазар, Читалище „Христо Ботев“	1 брой организирани събития
4.2.5. Провеждане на фолклорен събор „Еньовски ритми“	ежегодно	Община Нови пазар, Читалища	1 брой организирани събития
4.2.6. Провеждане на детски фолклорен събор „Слънчова люлка“	ежегодно	Община Нови пазар, Читалища	1 брой организирани събития
4.2.7. Организиране и провеждане на регионален фестивал на клубовете по народни хора „Автентични ритми“	ежегодно	Община Нови пазар, Читалища, съседни общини	1 брой организирани събития
4.2.8. Организиране на конкурс за най-добро домашно вино	ежегодно	Община Нови пазар, местни производители и спонсори	1 брой организирани събития
4.2.9. Организиране на фестивал на натурални млечни и месни продукти	ежегодно	Община Нови пазар, производители, дегустатори и спонсори	1 брой организирано събитие
4.2.10. Организиране на фестивал „Златна есен“	ежегодно	Община Нови пазар, производители на зеленчуци и плодове, пчелари и др., спонсори	брой организирано събитие

4.2.11. Организиране на състезание по спортен риболов	ежегодно	Община Нови пазар, наематели на язовири общинска собственост, инвеститори	брой организирано събитие
Мярка 4.3. Подпомагане дейностите на читалища, музеи и културно исторически обекти			
4.3.1. Поддържане и обогатяване на материалната база на читалищата	2018-2023	Община Нови пазар, читалищни настоятелства	Брой читалища
4.3.2. Разработване на програми за посещения в картинната галерия, археологически музей, килийното училище	2018-2019	Община Нови пазар, Директори на обекти	Брой програми и посещения
4.3.3. Организиране на съвместни дейности с образователните институции за популяризиране на картинната галерия, археологически музей, килийното училище и др.	2018-2019	Община Нови пазар, Директор на ОХГ, уредник на археологическата музейна сбирка и килийното училище, ръководители на образователни институции	Съвместни дейности и инициативи
Специфична цел 5. Административно и информационно обслужване и кадрово обезпечаване на туризма.			
Мярка 5.1. Администриране и управление на туризма в община Нови пазар			
5.1.1. Създаване и функциониране на звено за интегрирано управление на туризма в Община Нови пазар и назначаване на служители	2018-2023	Община Нови пазар	1 брой звено за туризъм с 2 броя служители
5.1.2. Създаване на Общинска експертна комисия за категоризация на всички туристически обекти и включване в националния регистър	2018-2019	Община Нови пазар и частни инвеститори	Брой категоризирани обекти
Мярка 5.2. Кадрово обезпечаване на туризма			
5.2.1. Интензивни курсове по чужди езици и изучаването им в образователните институции за работа в туристическия сектор	2019-2023	Община Нови пазар, СУ, ОУ и МОН	Брой проведени курсове, брой обучени, постоянна мярка
5.2.2. Разкриване на групи по изработка на сувенири и глинени съдове и др.	2019-2023	Община Нови пазар, ПГХТД ” ПРОФ.Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ” и НПО	Брой групи
5.2.3. Повишаване на уменията и квалификацията на заетите в туристическия сектор, включително административен капацитет	2019-2023	Община Нови пазар и Частен сектор	Брой обучени, Брой курсове за квалификация

VII. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ.

Основна част от дейностите и целите, заложиени в Програмата за развитие на туризма в Община Нови пазар ще се осъществяват със средства, предоставени от външни източници- национални и оперативни програми, финансираи от Европейския съюз и програми към различни министерства-Министерство на туризма, Министерство на културата.

Други източници на финансиране могат да бъдат средства от общинския бюджет, туристически такси, събирани по реда на Закона за местните данъци и такси, инвестиции от местни представители на бизнеса и други бизнес организации.

VIII. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО, КОНТРОЛ И ОЦЕНКА.

Процесът на организация на изпълнението, осъществяване на наблюдение, контрол и последваща оценка на Програмата за развитие на туризма се организира от кмета на Община Нови пазар или от упълномощено от него друго длъжностно лице.

Програмата за развитие на туризма се обсъжда и приема от Общинския съвет по предложение на кмета на общината. Годишните доклади за наблюдение на напредъка в изпълнението на Програмата също се одобряват от Общинския съвет по предложение на кмета.

Наблюдението и оценката се извършват с цел постигане на ефективност и ефикасност при ресурсното осигуряване, изпълнението и управлението на дейностите от Общинската програма за развитие на туризма.

Наблюдението и оценката отчитат резултатите от изпълнението на всички специфични цели и мерки, залегнали в програмата, които допринасят за развитието на туризма в Община Нови пазар.

Предмет на наблюдение е изпълнението на целите и приоритетите, организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на програмата.

Наблюдението на изпълнението на Програмата се извършват въз основа на данни на Министерството на туризма, Националния статистически институт, местния туристически бизнес и на данни от Община Нови пазар.

Органи за наблюдение на изпълнението на Програмата за развитие на туризма са Консултативния съвет по туризъм и Общинския съвет.

Мониторингът/наблюдението се свързва с една от значимите управленски функции - оценката и контрола при планиране и управление на програми и проекти, поради което е важен инструмент за ефективното управление.

Целта на мониторинга е предоставянето на ключова информация за осъществения напредък на компетентните органи, отговорни за изпълнението и контрола на публичните политики.

Мониторингът се осъществява на всички равнища на административна дейност. При него се използват както официални доклади, така и неофициални съобщения, като акцентът може да се постави върху:

- използваните ресурси/вложенията (мониторинг на вложените ресурси);
- планираните дейности и/или осъществяваните процеси (мониторинг на изпълнението);
- получените крайни/непосредствени резултати (мониторинг на резултатите).

Целта е да се коригират отклоненията от поставените задачи като по този начин се подобри осъществяването на съответната политика и се улесни по-нататъшното развитие на процеса.

В процеса на мониторинг, въз основа на нормативните изисквания на Закона за туризма, Консултативния съвет по туризъм осигурява участието на заинтересованите страни, бизнес организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на общинската политика за развитие на туризма.

Реализирането на Програмата за развитие на туризма в Община Нови пазар е свързано с организирането на цялостния процес по изпълнение на дейностите, наблюдение, контрол и актуализация. Отчитат се трудностите, постигнатите резултати и очакваните резултати, извършват се изменения при промени на съществуващите насоки за развитие в посока към адаптиране на новите обстоятелства и промени във вътрешната и външна инвестиционна среда.

Главните рискове за постигането на поставените цели са свързани с комплекс от фактори, които до голяма степен са трудно предвидими в бъдещето. Реализацията на настоящата програма трябва да бъде съпътствана от действия по наблюдение, контрол и актуализация към

новите обстоятелства и променящите се пазарни условия в туристическия сектор.

Общинска администрация трябва да изпълни мисията си като осъществява ролята на двигател за местното развитие на туризма и обединител на усилията в тази посока. Тя определя рамката и правилата за развитие и създава по-добри условия и среда за реализация на частната инициатива. Общинската администрация трябва да работи в партньорство с всички заинтересовани страни, да е коректен и лоялен партньор, който влага време и средства за стимулиране на различни процеси, като гарантира организация за реализиране на приходи от туризма и вложенето им в туристически дейности и инициативи.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Община Нови пазар има потенциал и капацитет да се развие като привлекателна дестинация за туризъм през всички сезони на годината.

Настоящата Програма ще допринесе за устойчиво, интегрирано туристическо развитие на общината, привличане на инвеститори в сектора, подобряване и разширяване на базовата инфраструктура, повишаване качеството на туристическото предлагане.

Заложените цели ще се постигнат, чрез използване на наличните ресурси за устойчиво развитие на всички видове туризъм, за които има потенциал Община Нови пазар.

Предлагането ще се допълни и разнообрази с възможностите за фестивален и събитийен туризъм, тренировъчни школи, уикенд почивки, зелени училища, ученически лагери, селски туризъм.

Община Нови пазар би могла да се развие, като една добра туристическа дестинация като използва всички възможности, но за това ще е необходимо да се осигури поетапното и стриктно изпълнение на набелязаните цели, мерки и дейности в настоящата Програма.

Програмата за развитие на туризма в Община Нови пазар е документ от отворен тип и подлежи на актуализация и допълнения.

Настоящата Програма е разгледана и одобрена от Консултативния съвет по въпросите на туризма на територията на Община Нови пазар.

Програма за развитие на туризма е приета с Решение No..... по Протоколна Заседание на Общински съвет Нови пазар.

Изготвил:

Анка Маринова-мл.експерт ” СИ, ОМП, ГЗ и ЗЛД”